

LANDSKAPSREVISIONEN

Dokumentnamn
Berättelse

Datum
25.05.2015

Nr
14/2015

Till Ålands landskapsregering

REVISIONSBERÄTTELSE

Landskapsrevisionen avger härmed till landskapsregeringen sin i 7 § 2 mom. landskapslagen om Landskapsrevisionen avsedda revisionsberättelse för finansåret 2014.

Mariehamn, den 25 maj 2015

Dan Bergman
landskapsrevisor

INNEHÅLL

1.	Inledning	3
2.	Affärsbokföringen	3
2.1.	Analys av resultaträkningen	4
2.2.	Analys av balansräkningen.....	6
2.3.	Övriga iakttagelser	7
3.	Budgetuppföljningen	7
3.1.	Budgetförverkligande i sammandrag	8
3.2.	Relation angående reserveringar	10
4.	Intern styrning och kontroll.....	10
4.1.	Aktionsplan.....	10
4.2.	Uppföljning av målsättningar	11

1. Inledning

Landskapsrevisionens granskning sker i form av årlig revision och effektivitetsrevision. Den årliga revisionen ska ske i enlighet med god revisionsred och ha till syfte att bedöma om redovisningen och den underliggande redovisningen är tillförlitliga och räkenskaperna rättvisande samt om ledning och förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och beslut.

Enligt 7 § 2 mom. landskapslagen om Landskapsrevisionen ska Landskapsrevisionen lämna en revisionsberättelse med resultaten från den årliga revisionen till landskapsregeringen inom en månad efter att landskapsregeringen har fastställt årsredovisningen.

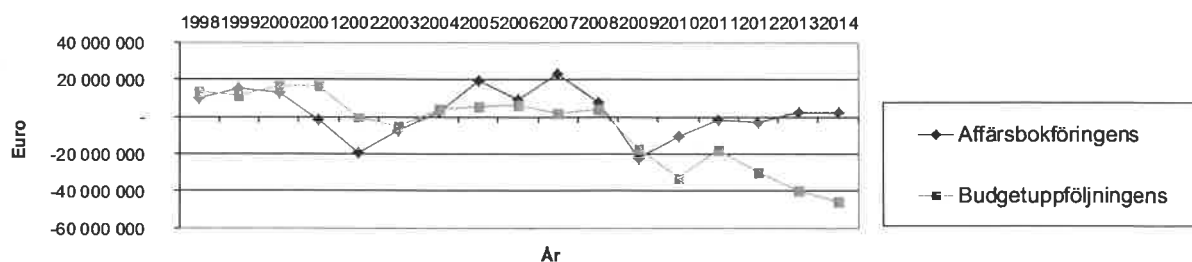
2. Affärsbokföringen

Bokslutet är uppgjort enligt bokföringslagen i tillämpliga delar och följer samma principer som föregående år. Affärsbokföringens överskott för år 2014 är 2.788.697,99 EUR (2.684.105,70 EUR år 2013). Före förändring av reserveringarna visas ett överskott om 12.788.697,99 EUR (underskott 3.748.928,42 EUR år 2013).

Översikt över affärsbokföringens och budgetuppföljningens överskott / underskott 1998 - 2014

År	Affärsbokföringens		Budgetuppföljningens	
	överskott/underskott	överskott/underskott	överskott/underskott	överskott/underskott
1998	9 960 119,73		13 290 028,04	
1999	14 804 805,35		11 754 675,50	
2000	12 827 726,43		16 496 461,82	
2001	-1 675 154,24		16 398 638,80	
2002	-19 452 440,45		-332 585,81	
2003	-7 319 597,91		-5 691 990,39	
2004	2 997 362,63		3 778 430,01	
2005	19 728 559,91		5 470 097,00	
2006	8 942 633,45		6 662 602,49	
2007	23 246 128,06		1 753 257,69	
2008	7 768 215,09		4 408 563,44	
2009	-21 872 023,78		-17 297 141,19	
2010	-10 614 316,43		-32 346 306,00	
2011	-1 841 022,45		-17 499 013,93	
2012	-3 467 231,88		-29 735 445,40	
2013	2 684 105,70		-39 587 750,24	
2014	2 788 697,99		-45 862 415,36	

Överskott / Underskott 1998 - 2014

Affärsbokföringens resultat visar resultatet för det enskilda året enligt prestationsprincipen. Budgetuppföljningen visar det ackumulerade resultatet över tid - hur mycket av tidigare års budgeterade anslag som återstår att finansiera. Det är fråga om två helt olika sätt att redovisa resultatet och det ekonomiska läget.

Redovisningen av investeringar skiljer sig helt mellan affärsbokföringen och budgetuppföljningen. Affärsbokföringens resultat påverkas av vad som förverkligats under ett visst år. När en större investering blir klar påbörjas avskrivningar vilket påverkar resultatet från det året framåt medan budgetuppföljningen påverkas när anslaget för investeringen förbrukas. Avskrivningar budgeteras inte.

Från år 2015 sker en förändring genom införande av en ny budgetstruktur och budgetering utgående från affärsbokföringens redovisningsprinciper. Därmed uppnås en mer förståelig ekonomirapportering.

2.1. Analys av resultaträkningen

Resultaträkningen visar ett betydligt bättre resultat 2014 i jämförelse med 2013. I huvudsak beror detta på följande:

- Intäkterna från PAF uppgår till 36 MEUR mot 20 MEUR året innan.
- Återförda PAF-anslag (extraordinär kostnad) utgör 0,8 MEUR jämfört med 6,2 MEUR år 2013.
- Landskapsregeringen erhöll aktier i Alandia Försäkring Ab till ett värde av 2,8 MEUR (extraordinär intäkt).
- Från pensionsfonden överfördes en större summa jämfört med året innan. Om 2013-års täckningsgrad av pensionskostnaderna använts (59 %) hade överföringen varit 1,6 MEUR lägre. Överföringsbeslutet 2014 medförde en resultatförbättring om 1,1 MEUR.
- I överföringsekonomi skedde däremot en försämring. Intäkterna var 8,4 MEUR lägre 2014 jämfört med 2013, vilket främst beror på att överföringarna från EU varierar mycket mellan åren.

Totalt innebär ovanstående förändringar en resultatförbättring om ca 17 MEUR. Utan dessa stora skillnader jämfört med fjolåret - där intäktsföringen av PAF-medel är avgörande - skulle resultatet före reserveringar 2014 inneburit ett underskott på samma nivå som 2013.

Av PAF-medlen reserverades 10 MEUR för kommande behov. Den möjligheten uppstod eftersom det fördelningsbara beloppet 36 MEUR – bestående av avkastningen från PAF, räntor och amorteringar på lån, ofördelade medel och återförda anslag från tidigare år - var exceptionellt stort 2014. 2015 kommer det fördelningsbara beloppet att vara betydligt lägre (20,7 MEUR enligt budgeten).

Verksamhetskostnaderna har ökat från 168,4 MEUR till 171,4 MEUR. De större kostnadsposterna har utvecklats enligt följande tabell:

	År 2014	År 2013
Personalkostnader	-105.650.025,33	-105.898.740,26
Material och förnödenheter	-18.711.021,65	-19.924.460,77
Inköp av tjänster	-46.489.281,05	-48.168.614,56

Antal personal i arbetsavtalsförhållande har minskat (i huvudsak inom sjötrafiken) och personalkostnaderna inom denna grupp har sjunkit med 1,3 MEUR. Ökade personalkostnader på tjänstemannasidan har medfört att personalkostnadsminskningen totalt sett inte är stor.

Kostnadsminskningen inom material och förnödenheter beror till stor del på 0,8 MEUR lägre bränslekostnader. Inom ÅHS har inköp av tjänster ökat kraftigt. Detta uppvägs framförallt av betydligt lägre kostnader när det gäller byggnads-, reparations- och underhållstjänster för byggnader, vägar, broar och hamnar. Inom detta område överförs kostnader för aktivering vid bokslutet. Det är fråga om kostnader som löpande bokförs på kostnadskonton men som hör till en investering. Överföringarna samlas på ett separat konto och kontona för inköp av tjänster minskas inte. 2014 utgjorde posten *Överföring av kostnader för aktivering* 5,1 MEUR jämfört med 11,3 MEUR 2013.

Resultaträkningen visar enligt tabellen ovan att kostnaderna för inköp av tjänster sjunkit från 2013 till 2014 men egentligen gäller det motsatta. Posten *Inköp av tjänster* i resultaträkningen måste justeras med större delen av posten *Överföring av kostnader för aktivering*. En sådan räkneoperation leder till att de löpande kostnaderna för inköp av tjänster ökat från ca 37 MEUR 2013 till ca 41 MEUR 2014.

Pensionskostnaderna

Landskapets pensionskostnader uppvisar en stadig ökning de senaste åren. Ökningstakten avtog något 2014.

2014	2013	2012	2011	2010
27.434.791,96	26.130.127,58	24.421.092,23	22.693.230,57	21.050.708,34

Ett möjligt scenario för pensionskostnadernas framtida utveckling har framtagits på basen av Kevas beräkningar. Fondansvarige för Ålands Pensionsfond arbetar med detta. Kalkylerna behöver löpande justeras beroende på hur centrala variabler som avkastning, löneutgifter och inflation utvecklas.

Överföringen från pensionsfonden borde i procent av pensionskostnaderna ligga ungefär på 2013 års nivå (59 %) eller under för att inte pensionsfondens kapital och kapacitet för tillväxt ska försämrats alltför mycket. 2014 har landskapsregeringen valt att ta ut mer från pensionsfonden (65 %). I budgeten för 2015 föreslås ett uttag på 63,8% av de beräknade pensionskostnaderna. Stor försiktighet bör iaktas vid dimensioneringen av uttagen för att inte pensionsfondens tillväxtpotentialer på sikt ska äventyras.

Pensionsfondens premieinkomster understiger uttaget på grund av utförsäkringen av alla nyanställda efter 1.1.2008 till ett privat pensionsförsäkringsbolag. Pensionspremieprocenten har lagts på samma nivå som inom det privata ArPL-systemet - 17 % 2014 vilket höjs till 18 % 2015. Eftersom landskapets pensionssystem är dyrare än det privata borde pensionspremieprocenten vara högre. Systemet kan närmast jämföras med statens och pensionspremieprocenten borde därför ligga på statens nivå kring 20 %. Eftersom pensionspremieprocenten är för låg ges inte en helt rättvisande bild av landskapets personalkostnader i bokslutet.

2.2. Analys av balansräkningen

Pensionsansvarsskulden

Landskapsregeringen har anlitat Keva för att utföra en beräkning av det pensionsansvar som orsakats av arbetspensionerna och ledamotspensionerna. Beräkningen grundar sig på pensionsansvarsberäkningen per 31.12.2011 och uppgifter som landskapsregeringen uppgivit. Uppgiften i 2014 års bokslut är således en uppdatering av en tidigare beräkning. Till nästa års bokslut borde en ny total beräkning utföras. Pensionsansvarsskulden har enligt beräkningarna utvecklats enligt följande:

2014	2013	2012	2011
741.200.000	727.600.000	707.000.000	677.000.000

I bokslutet 2014 har landskapsregeringen valt att lyfta ut pensionsansvarsskulden och pensionsfondens tillgångar från balansräkningen. Motiveringen är att staten redovisar på detta sätt. Pensionsansvaret och pensionsfondens tillgångar framgår i stället av noterna.

Om man inte gjort denna operation borde ökningen i pensionsansvaret från 2013 till 2014 ha upptagits som en förändring av skuld i slutet av resultaträkningen, vilket resulterat i ett stort underskott på sista raden.

Likviditeten

En jämförelse av likviditeten mot fjolåret ser ut enligt följande:

	Ar 2014	Ar 2013
Kortfristiga placeringar	31.116.241,56	26.094.815,92
Kassa- och banktillgodohavanden	27.239.193,05	35.804.943,83
Totalt	58.355.434,61	61.899.759,75

Likviditeten har försämrats med ca 3,5 MEUR vilket även åskådliggörs i finansieringsanalysen. Landskapets likviditet är fortsättningsvis god.

2.3. Övriga iakttagelser

Följande iakttagelser gjordes vid granskningen:

- Egendom vars anskaffningsutgift överstiger 1.000 EUR och har en ekonomisk livslängd om tre år eller längre aktiveras. Gränsen 1.000 EUR är alltför låg och höjs följaktligen 2015. Landskapsregeringen har valt att höja gränsen till 50.000 EUR. Motiveringen är att man önskar att beloppet ska sammanfalla med beloppsgränsen för investeringar som uttryckligen specificeras i budgeten för avgörande i lagtinget. Redovisningsmässigt bedöms gränsbeloppet vara för högt. Det får till följd att t.ex. en fordonsinvestering om 40.000 EUR kostnadsförs under inköpsåret i stället för att aktiveras för avskrivning, vilket skulle vara det normala.
- Kundfordringarna har under tidigare år inte hanterats på ett sätt som man kan förvänta sig. Den interna styrningen och kontrollen på finansavdelningen har inte fungerat tillfredsställande i detta avseende. Avskrivning av fordringar äldre än 5 år har nu skett. Rutinerna för kreditbevakning är numera i skick.
- Aktierna i Ålands Utvecklings Ab är värderade enligt anskaffningspris. Av bolagets bokslut 2013 framgår att 2 MEUR av aktiekapitalet har förbrukats. Inför nästa års bokslut finns skäl att se över om en nedskrivning av aktiernas värde borde ske i enlighet med bokföringslagens bestämmelser.
- Återförda PAF-anslag bokförs som en extraordinär kostnad. Eftersom posten är årligen återkommande och därmed inte extraordinär borde den finnas under rubriken finansiella intäkter och kostnader där PAF-intäkterna bokförs.
- Bokföringen av PAF-medel är relativt komplicerad. Förordningen som reglerar PAF:s verksamhet ställer hinder i vägen för en förenkling. Det borde vara möjligt att hantera avkastningen från PAF som en dividendintäkt i likhet med dividender från andra bolag. Finansavdelningen har fått i uppdrag att se över regleringen av PAF:s verksamhet. Arbetet borde få hög prioritet.

3. Budgetuppföljningen

Landskapsregeringens framställning med förslag till budget för år 2014 för landskapet Åland balanserade på 387.497.000 EUR (357.390.000 år 2013). Förslaget antogs av lagtinget den 19 december 2013. Genom tre tilläggsbudgeter höjdes budgetens utgiftsram med 885.000 EUR till 388.382.000 EUR (362.288.000 år 2013).

Efter att statsbokslutet för 2013 färdigställts fastställde Ålandsdelegationen det slutliga avräkningsbeloppet som tillkommer landskapet enligt självstyrelselagen till 207.772.392 EUR (205.799.832 föregående år). Eftersom 207.276.000 EUR hade erhållits som förskott för 2013 betalades skillnaden 496.392 EUR till landskapet 2014, vilket beaktades i andra tilläggsbudget.

Förskottet på avräkningsbeloppet för år 2014 bestämdes av Ålandsdelegationen till 212.382.000 EUR. Med anledning av att statens inkomster via tilläggsbudgeter ökade höjdes förskottet av Ålandsdelegationen med 2.929.000 EUR till 215.311.000 EUR. Höjningen av förskottet beaktades i tredje tilläggsbudget för 2014.

Efter att beskattningen för 2012 avslutats fastställde Ålandsdelegationen skattegottgörelsen som tillkommer landskapet enligt självstyrelselagen till 5.278.521 EUR, vilket budgeterats för och bokförts under år 2014. Beloppet är nästan hälften lägre än året innan då skattegottgörelsen utgjorde 9.783.220 EUR.

3.1. Budgetförverkligande i sammandrag

BUDGETJÄMFÖRELSE 2013 - 2014				
Landskapets budgetinkomster och utgifter inklusive överföringar av anslag år 2013 - 2014				
	Bokslut 2013	Bokslut 2014	Budget 2014	+ överskridning - underskridning
INKOMSTER				
Lagtinget	311,17	238,02	1 000,00	-761,98
Landskapsregeringen	203 047,15	214 806,20	215 000,00	-193,80
Kansliavdelningens förvaltningsområde	2 930 585,91	3 463 946,66	3 584 000,00	-120 053,34
Finansavdelningens förvaltningsområde	39 597 397,57	61 724 112,77	59 078 000,00	2 646 112,77
Social- och miljöavdelningens förvaltningsområde	7 866 490,31	7 754 835,46	7 789 000,00	-34 164,54
Utbildnings- och kulturavdelningens förvaltningsområde	1 000 414,94	818 007,16	844 000,00	-25 992,84
Näringsavdelningens förvaltningsområde	4 342 343,07	5 291 537,18	5 130 000,00	161 537,18
Trafikavdelningens förvaltningsområde	1 312 521,56	1 491 894,66	1 400 000,00	91 894,66
Skatter och avgifter av skattenatur, inkomster av lån och finansiella poster	-	-	-	-
	263 774 006,41	260 162 914,32	310 341 000,00	-50 178 085,68
	321 027 118,09	340 922 292,43	388 382 000,00	-47 459 707,57
UTGIFTER				
Lagtinget	3 330 905,05	-	3 414 000,00	20 559,39
Landskapsregeringen	2 741 885,09	-	2 903 073,53	127 926,47
Kansliavdelningens förvaltningsområde	17 435 790,32	-	15 930 631,66	67 368,34
Finansavdelningens förvaltningsområde	66 240 229,75	-	82 463 530,24	405 469,76
Social- och miljöavdelningens förvaltningsområde	126 574 158,58	-	127 121 434,36	211 565,64
Utbildnings- och kulturavdelningens förvaltningsområde	53 932 215,44	-	53 595 226,37	151 773,63
Näringsavdelningens förvaltningsområde	23 595 709,07	-	23 630 526,85	329 473,15
Trafikavdelningens förvaltningsområde	36 477 158,04	-	37 518 829,40	439 170,60
Skatter och avgifter av skattenatur, inkomster av lån och finansiella poster	-	-	-	-
	30 286 816,99	-	40 228 014,77	-156 014,77
	360 614 868,33	-	388 382 000,00	1 597 292,21
UNDERSKOTT/ÖVERSKOTT	-	39 587 750,24	-	45 862 415,36

SAMMANDRAG AV BUDGETUPPFÖLJNINGEN ÅR 2014						
	BUDGET	INKOMSTER UTGIFTER	JÄMFÖRELSE MOT BUDGET	ÖVERSKRIDNING AV BUDGET	GÅR TILL BESPARING	ÖVERFÖRES TILL 2015
BUDGETINKOMSTER:						
LAGTINGET	1 000,00	238,02	-	761,98		-
LANDSKA PSREGERINGEN	215 000,00	185 561,20	-	29 438,80		29 245,00
KANSLIA VDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	3 584 000,00	3 463 946,66	-	120 053,34		-
FINANSA VDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	59 078 000,00	61 724 112,77	-	2 646 112,77		-
SOCIAL- OCH MILJÖA VDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	7 789 000,00	7 754 835,46	-	34 164,54		-
UTBILDNINGS- OCH KULTURA VDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	844 000,00	786 007,16	-	57 992,84		32 000,00
NÄRINGSVA VDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	5 130 000,00	676 251,18	-	4 453 748,82		4 615 286,00
TRAFIKA VDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	1 400 000,00	1 491 894,66	-	91 894,66		-
SKATTER OCH AVGIFTER AV SKATTENATUR, INKOMSTER AV LÅN OCH FINANSIELLA POSTER	310 341 000,00	240 162 914,32	-	70 178 085,68		20 000 000,00
TOTALT	388 382 000,00	316 245 761,43	-	72 136 238,57	-	24 676 531,00
BUDGETUTGIFTER:						
LAGTINGET	3 414 000,00	-	1 804 957,61	1 609 042,39	20 559,39	1 588 483,00
LANDSKA PSREGERINGEN	3 031 000,00	-	2 338 473,53	692 526,47	21 162,83	564 600,00
KANSLIA VDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	15 998 000,00	-	11 490 135,66	4 507 864,34	3 074,11	4 440 496,00
FINANSA VDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	82 869 000,00	-	54 066 372,24	28 802 627,76	4 635,00	28 397 158,00
SOCIAL- OCH MILJÖA VDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	127 333 000,00	-	115 697 907,36	11 635 092,64	-	11 423 527,00
UTBILDNINGS- OCH KULTURA VDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	53 747 000,00	-	50 235 156,37	3 511 843,63	13 393,38	3 360 070,00
NÄRINGSVA VDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	23 960 000,00	-	17 891 169,85	6 068 830,15	-	5 739 357,00
TRAFIKA VDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	37 958 000,00	-	26 599 492,40	11 358 507,60	8 237,02	10 919 337,00
SKATTER OCH AVGIFTER AV SKATTENATUR, INKOMSTER AV LÅN OCH FINANSIELLA POSTER	40 072 000,00	-	40 228 014,77	156 014,77	182 335,18	26 320,41
TOTALT	388 382 000,00	-	-320 351 679,79	68 030 320,21	232 837,52	1 830 129,73
BUDGETINKOMSTER ÅR 2014		316 245 761,43				
BUDGETINKOMSTER SOM RESERVERATS UNDER ÅR 2014		24 676 531,00				
TOTALA BUDGETINKOMSTER UNDER ÅR 2014		340 922 292,43				
BUDGETUTGIFTER ÅR 2014		-320 351 679,79				
BUDGETUTGIFTER SOM RESERVERATS UNDER ÅR 2014		- 66 433 028,00				
TOTALA BUDGETUTGIFTERNA UNDER ÅR 2014		-386 784 707,79				
BUDGETUNDERSKOTT ÅR 2014		- 45 862 415,36				

Av ovanstående siffersammanställningar i bokslutet framgår att det ackumulerade budgetunderskottet efter år 2014 uppgår till 45.862.415,36 EUR (39.587.750,24 år 2013). Anslag utnyttjas senare än det budgetår de beviljas. Detta gäller främst anslag för olika typer av investeringar. På grund av denna omständighet har ingen upplåning behövts och landskapets likviditet är fortsättningsvis god.

Skatter och inkomster av skattenatur (avräkningsbeloppet, skattegottgörelsen, lotteriskatt och apoteksavgifter) uppgick 2014 till drygt 233 MEUR, vilket var dryga 3 MEUR mer än 2013. 2015 budgeteras för en ökning till drygt 239 MEUR. En stor förändring är inkomsterna från PAF vilka 2014 uppgick till 36 MEUR mot 20 MEUR 2013. 10 MEUR av PAF-medlen reserverades för kommande behov.

Drygt 7 MEUR av PAF-medlen budgeterades för samhällsutveckling och sysselsättning. 5 MEUR av detta anslag har inte utnyttjats. Nettobudgetering tillämpas, dvs allt är budgeterat under ett moment under finansavdelningen och utgifterna på de olika momenten täcks av inkomster från detta moment. På grund av detta uppstår svårigheter med uppföljningen. Utgifterna allokeras inte inom den avdelning där de hör hemma. För att få veta inom vilka områden medlen har kommit till användning har finansavdelningen gjort en särskild uppföljning vilken bilagats årsredovisningen.

Landskapets budget består av relativt många moment. Budgetansvariga måste se till att det finns tillräckliga anslag för personalutgifter och övriga utgifter som den planerade verksamheten kräver. För att undvika anhållan om tilläggsbudget överskattar budgetansvariga anslagsbehoven i budgetprocessen. På grund av denna omständighet finns en del "luft" i budgeten. Anslagen förbrukas inte som budgeterat och överförs för användning till följande år. En genomgång av alla moment som rör verksamhetsutgifter visar att dessa utgiftsrester totalt uppgår till över 10 MEUR.

3.2. Relation angående reserveringar

Reserveringarna ökade kraftigt under året från ingående saldot 83.273.352 EUR till utgående saldot 114.008.675 EUR. I ökningen ingår 20 MEUR i anslag för elkabeln till riket vilket inte använts ännu. Motsvarande anslag finns även som rest på inkomstsidan. Ytterligare har byggandet av den geriatriska kliniken vid ÅHS inte kommit igång. Bland reserveringarna märks i övrigt outnyttjade projektbidrag och lån ur PAF-medel samt ännu inte använda anslag för ombyggnader och grundförbättringar av fastigheter, vägar, broar och hamnar. Inom trafikavdelningens olika moment finns sammanlagt 10 MEUR i outnyttjade anslag.

RELATION ANGÄENDE RESERVERINGAR				
	Reserveringar 1.1.2014	Förbrukats 2014	Indragits 2014	Reserveringar 31.12.2014
Från 2010	239 093,00	37 672,01	0,99	201 420,00
Från 2011	3 537 024,00	2 713 307,16	665 512,84	158 204,00
Från 2012	21 336 770,00	11 134 528,70	118 125,30	10 084 116,00
Från 2013	58 158 665,00	20 503 813,51	522 944,49	37 131 907,00
Nya från 2014				66 433 028,00
TOTALT	83 271 552,00	34 389 321,38	1 306 583,62	114 008 675,00

4. Intern styrning och kontroll

4.1. Aktionsplan

Den 18.6.2013 fastställda aktionsplanen för intern styrning och kontroll uppdaterades inte under 2014. Efter fjolårets genomgång beslöts att fokusera på några få centrala punkter i planen. Avsikten är att planen ska uppdateras.

2014 har präglats av arbetet med att ta fram en gemensam ekonomimodell för landskapsförvaltningen. Arbetet har inkluderat införande av en ny budgetstruktur och budgetering utgående från affärsbokföringens redovisningsprinciper. Andra åtgärder i aktionsplanen har nedprioriterats.

I planen ingår en kartläggning av lagberedningsprocessen och utarbetande av instruktion och handbok. Lagberedningen upplevs vara en flaskhals, vilket ofta uttrycks i media när behov av reformer debatteras. Det förekommer kritik mot att lagberedningen inte fungerar tillfredsställande. Tydliga direktiv och prioriteringar från den politiska ledningen är nödvändiga. Det skulle vara viktigt att landskapsregeringen kom vidare med arbetet att få en klarare struktur i lagberedningsprocessen.

Inför arbetet med budgeten 2014 framtogs mallar och exempel för att formulera SMARTA verksamhetsmålsättningar, budgetmålsättningar och budgettexter. En mall för verksamhetsplan togs också fram. Från avdelningarna och underliggande myndigheter inkom en del önskemål och anmärkningar mot mallen. Ytterst få tillämpade den. Oberoende av mall finns det ett klart behov av tydliga verksamhetsplaner. Särskild vikt bör läggas på att formulera klara och tydliga mål. Mätbara mål bör tas fram i betydligt större utsträckning jämfört med idag.

I förvaltningslag (2008:9) för landskapet Åland finns bestämmelser om behandlingen av ärenden, bl.a. 20 § Behandling utan ogrundat dröjsmål:

Ett ärende som har inletts hos myndigheten skall behandlas utan ogrundat dröjsmål och såvitt möjligt upptas för avgörande inom tre månader från den dag då ärendet inleddes. För de ärenden som inte har upptagits till avgörande före utgången av denna tidsrymd, skall tjänstemannen eller annan som handlägger ärendet årligen uppgöra och tillställa myndigheten en redogörelse över varför ärendena inte upptagits i tid.

Förvaltningen har uppenbara problem med att klara detta krav. En uppföljning av antal öppna ärenden äldre än 3 månader per den 31.12.2014 ger en total på 560. Per den 31.12.2013 var samma antal 401. Utvecklingen har gått åt fel håll. En naturlig punkt inom landskapsregeringens system för intern styrning och kontroll borde vara att avdelningschefer och byråchefer fokuserar på att listan på öppna ärenden kortas ner betydligt. Den interna styrningen och kontrollen fungerar inte tillfredsställande i detta avseende.

4.2. Uppföljning av målsättningar

Landskapsregeringens årsredovisning innehåller sifferinformation i likhet med tidigare års bokslut samt en lång textdel i likhet med tidigare års verksamhetsberättelse. Avsikten är att utveckla årsredovisningen till nästa år. Landskapsregeringen bör i god tid påbörja detta arbete om man ska klara av målsättningen. Det finns klara behov av en utveckling. Textdelen borde kortas ner betydligt och vara inriktad på redogörelse av hur väl verksamhetsmålen uppnåtts.

Det finns stora behov av IT-utveckling inom den offentliga sektorn på Åland. Ett viktigt fokusområde är följaktligen den digitala agendan. Under 2014 grundades ÅDA Ab (Ålands Digitala Agenda) vars uppgift är att leverera IT-tjänster till den

offentliga sektorn. Landskapsregeringen, ÅHS och Mariehamns stad överförde sin IT-personal och IT-verksamhet till ÅDA den 31.12.2014. Nedan noteringar om för centralförvaltningen viktiga IT-projekt:

- Efter mångårigt förberedelsearbete togs ett nytt ekonomisystem i bruk den 1.1.2015. Samma system och ekonomimodell används nu av centralförvaltningen och ÅHS. Därmed har en central målsättning uppfyllts.
- Landskapsregeringen behöver ett nytt löne- och personaladministrativt system. Leverantören garanterar ingen support av det nuvarande efter 31.12.2015. Upphandling av ett nytt PA-system för hela den offentliga förvaltningen på Åland har bedrivits som ett projekt inom ÅDA. Projektet avancerade inte i önskad takt 2014. 2015 har en ny projektledare och ordförande för styrgruppen tillträtt. I och med förseningen finns risk för driftsstörningar då ett nytt system kan finnas plats tidigast under år 2016.
- Under många år har landskapsregeringens hemsida upplevts vara omodern och svår att hitta information på. 2014 utfördes en förstudie av en ny webbplats. Olika delprojekt har följts av upphandling av det verktyg som webbplatsen ska konstrueras och underhållas med. En projektanställd projektledare rekryterades för förverkligandet. Projektet har framskridit ungefär som väntat och målsättningen med att ta i bruk en första version av den nya webbplatsen i juni 2015 ser ut att hålla.
- Landskapsregeringen behöver ett nytt system för hantering av de EU-stöd som beviljas inom ramen för strukturfonderna ERUF och ESF. EU-kommissionen ställer krav på digital hantering vilket nuvarande rutiner inte uppfyller. 2014 genomfördes en upphandling av IT-konsulttjänster inom området ärendehantering. Delprojekt 1 innefattande tekniska förutsättningar och kravspecifikation slutfördes. Delprojekt 2, vilket innebär genomförande, ska enligt projektplanen vara klart 30.9.2015.

Förnyelsen av Ålands Museums basutställning har försenats kraftigt. Museet stängde våren 2013 och beräknades öppna igen hösten 2014. Den nya basutställningen beräknas nu öppna i juni 2016. Som orsak till förseningen anges att renoveringsåtgärderna, framförallt gällande klimat- och ventilationsanordningarna, blivit mer omfattande än beräknat. Det är uppenbart att planeringen av detta projekt inte fungerat som den borde. Under 2014 har projektet inte avancerat på ett bra sätt. Den interna styrningen och kontrollen har brustit märkbart i detta projekt.